

Sprawozdanie Zarządu Głównego Stowarzyszenia *Otwarta Rzeczpospolita*

styczeń – grudzień 2013 roku

W 2013 roku Stowarzyszeniem *Otwarta Rzeczpospolita* kierował zarząd, w którego skład wchodziło: Paula Sawicka (prezeska), Stefan Cieśla (wiceprezes), Aleksandra Gliszczyńska-Grabias (wiceprezeska), Jan Herczyński (skarbnik), Marek Gumkowski (członek), Elżbieta Petrajtis-O'Neill (członkini), Monika Wieczyńska (członkini).

Komisja Rewizyjna: Ludwika Wujec (przewodnicząca), Michał Pankiewicz (członek), Antoni Sułek (członek).

31 grudnia 2013 roku *Otwarta Rzeczpospolita* liczyła (po uporządkowaniu listy) 187 członków zwyczajnych: (w Krakowie 9, w Poznaniu 4, w Łodzi 3, w Lublinie 1, w Toruniu 1, w Częstochowie 1, w Opolu 1, w Kędzierzynie Koźlu 1, w Kleszczelach 1, w Aleksandrowie Kujawskim 1, w Gdańsku 1, w Myśliborzu 1, w Tarnowskich Górach 1, w Nowym Sączu 1, w Tomaszowie Lubelskim 1, w Jaworznie 1, w Radymnie 1, w Ksawerowie 1, w Wolsztynie 1, w Nowej Wsi k. Opoła 1, w Holandii 2, w Niemczech 1, w Kanadzie 3, w USA 6, Danii 1, w Wielkiej Brytanii 1, razem 47 osób). Pozostali członkowie to mieszkańcy Warszawy i okolic. Na liście OR jest jeden członek wspierający: Instytut Tolerancji. W minionym roku przyjęliśmy 7 nowych członków. Z listy skreślono 2 osoby na własną prośbę.

Stowarzyszenie *Otwarta Rzeczpospolita* w 2013 roku było członkiem międzynarodowych organizacji: AEDH, EGAM, ENAR i FRA.

W roku 2013 pożegnaliśmy zmarłych członków założycieli Otwartej Rzeczpospolitej: *Teresę Holzer i Stanisława Frybesa*.

20 stycznia 2014 zmarł *Maciej Geller*, członek założyciel naszego Stowarzyszenia, wieloletni członek zarządu i jego prezes.

W roku 2013 w Stowarzyszeniu pracowało pięć osób w biurze i przy obsłudze projektów (administracja, koordynacja projektów, księgowość, strona internetowa). Prace biura Otwartej Rzeczpospolitej do końca sierpnia 2013 r. nadzorowała Magda Utracka (umowa zlecenie), a od września 2013 roku do chwili obecnej Magdalena Grudzińska. Korzystaliśmy z pracy wolontariuszy.

Kontynuowaliśmy rozpoczęty w kwietniu 2012 kolejny projekt finansowany przez CEE Trust – *Organizacje skrajne w demokratycznym państwie i społeczeństwie* (projekt zakończony w kwietniu i rozliczony w lipcu 2013). W projekcie na umowy zlecenia zatrudnione były koordynatorka Aleksandra Gliszczyńska-Grabias, asystentki Natalia Wiszniewska, Magda Utracka oraz Magdalena Skibińska (administracja i strona internetowa).

Prowadzenie księgowości zlecaliśmy firmom zewnętrznym (Bożena Rodziewicz i Andrzej Wieliczko). Od kwietnia – Usługi Księgowe Rafał Koc.

Biuro Otwartej Rzeczpospolitej w czasie realizacji projektu *Organizacje skrajne w demokratycznym państwie i społeczeństwie* było czynne dla interesantów: poniedziałki, środy, piątki w godzinach 11.00-16.00. Potem dwa razy w tygodniu, w godzinach 12-14.

Po rozliczeniu grantu CEE Trust III działalność Otwartej Rzeczypospolitej jest finansowana wyłącznie ze środków własnych, tj. ze składek członkowskich oraz darowizn.

Otwarta Rzeczypospolita wykształciła stałe formy pracy służące realizowaniu celów statutowych. Działania te dobrze opisują nazwy prowadzonych przez nas projektów: *Spoleczeństwo przeciw nienawiści*, *Spoleczeństwo dla tolerancji*. Są one podejmowane niezależnie od uzyskania grantów. Kiedy grantów nie ma, zasięg i zakres naszych działań musi być ograniczony, jednak dzięki pracy wolontariuszy nie zamiera. W roku 2013 naszymi wolontariuszkami przez kilka miesięcy były zatrudnione do kwietnia Magda Utracka, Magdalena Skibińska i Natalia Wiszniewska. Natalia Wiszniewska obroniła pracę magisterską i w sierpniu wyjechała na staż do Paryża, a Magdalena Skibińska i Magda Utracka zostały zatrudnione, m.in. dzięki doświadczeniu jakie zdobyły w OR, w Muzeum Historii Żydów Polskich. Dziękujemy im za zaangażowanie i pracę na rzecz Stowarzyszenia. Od października wolontariuszkami w OR są Katarzyna Strzałkowska (monitoring i interwencje oraz teksty na www.otwarta.org i na Fb) i nadzorująca nasze biuro Magdalena Grudzińska (strona internetowa, Wiadomości z OR). W listopadzie nowa członkini OR Magdalena Czyż podjęła się organizowania debat Otwartej Rzeczypospolitej (z MHŻP i z Teatrem Polskim) oraz pozyskiwania oryginalnych materiałów dla www.otwarta.org. Anna Bakula podjęła się koordynowania *Lekcji tolerancji* dla szkół i poszukiwania źródeł ich finansowania.

W okresie objętym sprawozdaniem odbyło się osiem zebrań Zarządu Głównego. Czterokrotnie w pilnych sprawach zarząd podejmował decyzje drogą elektroniczną.

**

Sprawozdanie merytoryczne

1. Działalność statutowa (Spoleczeństwo przeciw nienawiści/Spoleczeństwo dla tolerancji – stały projekt Otwartej Rzeczypospolitej)
2. Działalność edukacyjna
3. Konkurs prac magisterskich im. Jana Józefa Lipskiego
4. Rocznica powstania w Getcie Warszawskim
5. Strona internetowa, publikacje i promocja Stowarzyszenia
6. Cykl otwartych debat
7. Projekt „*Organizacje skrajne w demokratycznym państwie i społeczeństwie*” (2012/2013)
8. Udział OR w spotkaniach, konferencjach, współpraca z organizacjami pozarządowymi
9. Wolontariusze

*

1. Działalność statutowa (Spoleczeństwo przeciw nienawiści / Spoleczeństwo dla tolerancji)

Stale działania OR (od kwietnia finansowane ze środków własnych OR):

- a) **monitoring aktów nienawiści**: na podstawie monitoringu prasy obejmującego gazety wydawane na terenie Polski oraz Internetu rejestrowaliśmy akty nienawiści i dyskryminacji wobec przedstawicieli mniejszości narodowych, etnicznych, kulturowych, religijnych, seksualnych i innych, a także wobec materialnych twórców ich kultury (np. akty

wandalizmu na cmentarzach). Monitoring prasy ogólnopolskiej oraz regionalnej pozwolił na opis reakcji instytucji publicznych i lokalnych społeczności na te wydarzenia.

- b) **monitoring inicjatyw na rzecz tolerancji:** rejestrowaliśmy również, korzystając z tych samych źródeł, wydarzenia świadczące o przeciwdziałaniu aktom nietolerancji, reagowaniu na nie i zapobieganiu, im i staraliśmy się je wspierać. Również te informacje regularnie zamieszczamy na stronie internetowej)
- c) **działania administracji i aparatu ścigania wobec aktów nienawiści:** w miarę możliwości (m.in. na podstawie monitoringu i podejmowanych interwencji) śledziliśmy działania policji, lokalnych władz samorządowych, a następnie prokuratur i sądów.
- d) **interwencje prawne:** podejmowane w szczególnie bulwersujących przypadkach przejawów nienawiści, zwłaszcza gdy nie spotkały się z żadną reakcją powołanych do tego organów, kierowaliśmy zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratur i policji. W miarę możliwości śledzimy losy spraw o przestępstwa z nienawiści i podejmujemy dalsze interwencje – zaskarżamy nieuzasadnione orzeczenia, analizujemy treść uzasadnień (<http://www.otwarta.org/index.php/kategoria/interwencje/interwencje-prawne/>).
- e) **interwencje obywatelskie:** różne pozaprawne formy reagowania przez OR na przejawy nienawiści i przemocy, będące wyrazem rasizmu, ksenofobii i nietolerancji. Były to: udział w zbiorowych protestach i petycjach oraz własne działania - pisaliśmy listy i pisma do przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej różnego szczebla, instytucji i organizacji, portali internetowych itp. Ich celem było zwrócenie uwagi na konkretne zdarzenie/sprawę i zmobilizowanie właściwych osób do podjęcia stosownych kroków. Udzielamy wsparcia osobom i organizacjom podejmującym inicjatywy na rzecz tolerancji. (<http://www.otwarta.org/index.php/kategoria/interwencje/interwencje-obywatelskie/>).

O tych wydarzeniach regularnie informujemy na naszej stronie internetowej oraz w comiesięcznych Wiadomościach z OR. Podejmowane przez nas działania są również tam odnotowane oraz informujemy o nich media oraz właściwe instytucje (m. in. Biuro RPO, Policję, Departament Kontroli, Skarg i Wniosków MSW, Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania).

**

2. Działalność edukacyjna

- a) **Przystanek Woodstock:** w dniach 1-3 sierpnia 2013 roku przedstawicielki zespołu edukacyjnego Otwartej Rzeczypospolitej – Karolina Kurkowska, Magda Utracka i Natalia Wiszniewska przeprowadziły cykl warsztatów antydyskryminacyjnych podczas XIX Przystanku Woodstock w Kostrzynie nad Odrą. Było to drugie spotkanie w Wiosce Policyjnej w ramach współpracy nawiązanej w 2012 roku z Wydziałem Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp. Zajęcia miały charakter dyskusji, pracy w grupach i dram, podejmowały w szczególności tematy z zakresu stereotypów, islamofobii, psychologicznych aspektów uprzedzeń. Tegoroczne warsztaty sfinansowała Żydowska Gmina Wyznaniowa.

Relacja z warsztatów: <http://www.otwarta.org/index.php/relacja-z-przystanku-woodstock/>

- b) **Lekcje „Dla tolerancji”**. W 2013 roku projekt, prowadzony przez *Otwartą Rzeczpospolitą* od 2010 roku, musieliśmy zawiesić z powodu braku funduszy na ten cel. Prowadziliśmy go początkowo głównie w Warszawie dzięki małym dofinansowaniom Wydziału Edukacji Urzędu m.st. Warszawy. Uzyskawszy grant CEE Trust mogliśmy go kontynuować w latach 2011 i 2012 w województwach: śląskim, małopolskim, łódzkim, opolskim, lubuskim oraz mazowieckim. Praca w terenie wydatnie podwyższa koszty projektu, który dla szkół jest bezpłatny. Szkoły oceniały nasze lekcje tolerancji bardzo dobrze i mieliśmy nadzieję dotrzeć z nimi do szkół w całym kraju. Przez cały 2013 rok wydłużała się lista szkół zamawiających u nas te lekcje – niestety do żadnej nie mogliśmy wysłać naszych trenerów – żaden z naszych wniosków o finansowanie tego projektu nie zyskał uznania grantodawców.
- c) **Lekcja wolności**. 13 listopada - w ramach zorganizowanego w Kielcach **Festiwalu Wolność i Pokój** w Bibliotece Wojewódzkiej pod tym hasłem odbyły się warsztaty dla uczniów liceów i technikum. Z uczniami szkół średnich o *Marku Edelmanie*, *Janie Karaskim*, *Jacku Kuroni* i *Lechu Wałęsie* i o tym dlaczego mogą być uważani za nauczycieli wolności rozmawiali Jolanta Białek ze Stowarzyszenia im. Jana Karaskiego oraz Paula Sawicka i Mirosław Sawicki z Otwartej Rzeczpospolitej. W zajęciach wzięło udział ok. 100 uczniów.

3. Konkurs Prac Magisterskich im. Jana Józefa Lipskiego

W 2013 roku przyznaliśmy nagrody w XVIII Edycji **Konkursu Prac Magisterskich im. Jana Józefa Lipskiego**. Do II etapu nominowano 33 prace. Nagrodzono dziesięć spośród nich: Komisja Konkursowa w składzie: Grażyna Borkowska, Błażej Brzostek, Michał Głowiński, Irena Grudzińska-Gross, Janusz Grzelak, Mariusz Jastrząb, Elżbieta Kiślak, Mirosław Kofta, Adam Leszczyński, Agnieszka Mroziak, Agata S. Nalborczyk, Maria Ofierska, Krzysztof Podemski, Monika Płatek, Szymon Rudnicki, Anna Sobolewska, Małgorzata Szpakowska, Barbara Weigl, Mirosław Wyrzykowski, przyznała dwie nagrody I stopnia: (nagrodę specjalną „Otwartej Rzeczpospolitej” i nagrodę specjalną im. Gai Kuroniowej); nagrodę II stopnia oraz siedem wyróżnień, w tym jedno wyróżnienie specjalne im. Jacka Kuronia ufundowane przez BDO Polska S.A., jedno wyróżnienie specjalne im. Joanny Wiszniewicz, jedno wyróżnienie ufundowane przez Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza, jedno wyróżnienie ufundowane przez Gazetę Stołeczną AGORA S.A. Uroczystość rozdania nagród finansowych i rzeczowych odbyła się 24 czerwca 2013 roku o godz. 17 w Pałacu Staszica w Sali im. Adama Mickiewicza PAN. Listę laureatów oraz nagrodzonych prac publikujemy na stronie internetowej www.otwarta.org. Środki na nagrody pochodzą z dorocznej zbiórki na ten cel, a obsługę konkursu finansujemy ze środków własnych OR.

**

4. 70 Rocznica powstania w warszawskim – mural Marka Edelmana

Otwarta Rzeczpospolita przyłączyła się do akcji zainicjowanej przez Dariusza Paczkowskiego i Fundację KLAMRA z Żywca. Inicjatywa znalazła poparcie kilkudziesięciu organizacji pozarządowych i instytucji. Jej efektem był mural namalowany przez Dariusza Paczkowskiego na ścianie kamienicy Nowolipki 9B oraz spotkanie mieszkańców Warszawy przy okazji uroczystości odsłonięcia muralu 18 kwietnia po południu. Ktoś przyniósł ciasto, ktoś napoje, śpiewali Robert Brylewski Jacek Kleyff i chór Czeremszyńska,

bębnił na bębnach Słoma, Maja Komorowska przeczytała fragment z „I była miłość w getcie”. Pod murałem każdy mógł zostawić swój ślad malując z szablonem żółty żonkil, a organizacje pozarządowe rozstawiły swoje stoiska. Pomysł Dariusza Paczkowskiego mógł się urzeczywistnić dzięki życzliwości Wspólnoty Mieszkaniowej Nowolipki 9B, aukcji duralowego obrazu na Fb i sprzedaży koszulek.

**

5. Strona internetowa, publikacje i promocja Stowarzyszenia

Informacje o bieżących i dawnych działaniach OR można znaleźć na stale aktualizowanej stronie internetowej, która umożliwia jednocześnie zainteresowanym osobom, członkom i sympatykom kontakt ze Stowarzyszeniem. Informujemy o większości wydarzeń, pozytywnych i negatywnych, w kraju i na świecie związanych z podejmowaną przez nas problematyką, o działalności pokrewnych organizacji, a także wynikających ze statutowej działalności stowarzyszenia akcjach i interwencjach. Zamieszczamy także publikacje dotyczące antysemityzmu, mowy nienawiści, różnych form dyskryminacji, kwestii etycznych i edukacji. Tłumaczymy z języka angielskiego, francuskiego i włoskiego najważniejsze artykuły i opisywane w zagranicznej prasie inicjatywy, często jako pierwsi w Polsce. Z naszych informacji nierzadko korzysta prasa codzienna publikując nasze tłumaczenia, bądź opierając się na nich tworzy artykuły. Ogłaszamy też na stronie nasze apele, listy otwarte i protesty. Informujemy o interesujących publikacjach i zamieszczamy ich recenzje. Wydarzenia, specjalnie dla OR komentują eksperci i autorytety. Strona internetowa staje się coraz częściej miejscem wymiany poglądów – publikujemy kierowane do OR przez internautów komentarze i stanowiska, zamieszczamy coraz więcej tekstów własnych i staramy się o wypowiedzi autorskie pisane na nasze zamówienie. Zainicjowaliśmy na stronie internetowej NASZE FORUM, które planujemy rozwijać, jeśli zdobędziemy na to dodatkowe środki. Stale porządkujemy obecną stronę i dopisujemy brakujące elementy. W ciągu jednego miesiąca rejestrujemy ok. 2414 wizyt z tego 70,38% to są nowe wizyty na stronie. Równoległe prowadzimy konto na portalu społecznościowym Facebook, gdzie na bieżąco informujemy o akcjach i interwencjach Stowarzyszenia. Obecnie profil Stowarzyszenia na Facebooku ma 3.778 fanów. Co miesiąc rozsyłane Wiadomości z Otwartej Rzeczypospolitej informują członków i sympatyków Stowarzyszenia, jak również organizacje z nami współpracujące o naszych działaniach. Nasza aktywność na stronie internetowej spotyka się z odzewem. W grudniu dzięki informacjom pochodzącym od internautów skierowaliśmy do prokuratury 113 zawiadomień o przestępstwach.

Wersję angielską strony internetowej w znacznej mierze zawdzięczamy Elżbiecie Petrajtis-O'Neill, która na bieżąco i *pro bono* tłumaczy aktualności.

Sytuacja finansowa i kadrowa Stowarzyszenia nie pozwoliła w tym roku na opublikowanie Raportu – informacje o naszych działaniach są dostępne na stronie internetowej. Opublikowaliśmy jedynie materiały projektu „Organizacje skrajne w demokratycznym państwie i społeczeństwie”. Publikacje te zostały bardzo dobrze przyjęte i okazały się nie tylko świetnym materiałem szkoleniowym, ale również przyczyniły się do promocji możliwości i kompetencji Otwartej Rzeczypospolitej.

**

6. Debaty

a) Kontynuujemy współpracę z Teatrem Polskim w Warszawie przy organizowaniu debat otwartych o ważnych i aktualnych aspektach życia publicznego w Polsce. Miejszem debat jest zawsze Sala Kameralna Teatru Polskiego. W debatach można uczestniczyć za pośrednictwem Internetu, a potem relacje są stale dostępne na stronie internetowej OR: www.otwarta.org. Debaty są również okazją do promowania publikacji związanych z ich tematem. Debaty organizowane są w ogromnej mierze dzięki ochotniczej pracy zespołu naszego biura: Magdaleny Skibińskiej, Magdy Utrackiej i Natalii Wiszniewskiej oraz pozyskiwanych przez nie wolontariuszy. W okresie sprawozdawczym zorganizowaliśmy jedną debatę:

V Debata Otwartej Rzeczypospolitej i Teatru Polskiego im. Arnolda Szyfmana przy współdziałaniu Stowarzyszenia Gai i Jacka Kuroniów dedykowana Jackowi Kuroniowi w 79 rocznicę urodzin odbyła się 4 marca. Tytuł tej debaty to: *Jakiej Polski chciał Jacek Kuroń?, jakiej Polski chcemy?*

Dyskusję moderował prof. Jerzy Jedlicki, a panelistami byli Jerzy Osiatyński, Joanna Staręga-Piasek, Adam Leszczyński i Adam Michnik. *Między innymi pytano o to czy i jak zmieniał się wymarzony przez Jacka Kuronia wzorzec państwa, gdy nadszedł czas wcielania ideałów w życie? Jak rozstrzygać spór między ideą państwa wolnorynkowego i państwa opiekuńczego? Jaki model opieki społecznej najskuteczniej przeciwdziała wykluczaniu najsłabszych obywateli, czyli, jak mawiał Jacek Kuroń – ile wędki, ile ryby? Jaki system edukacji najlepiej wychowa świadomych obywateli? Debata gościła około 200 osób.*

Transmisja z debaty dostępna jest na naszej stronie internetowej

<http://www.otwarta.org/index.php/v-debata-otwartej-rzeczypospolitej-i-teatru-polskiego-im-arnolda-szyfmana-dedykowana-jackowi-kuroniowi-w-79-rocznice-urodzin-przy-wspoludziale-stowarzyszenia-gai-i-jacka-kuroniow/#more-7171>

b) Seminaria „Uwierzyć w muzeum?”

Otwarta Rzeczypospolita jest współorganizatorem z Muzeum Historii Żydów Polskich cyklu comiesięcznych spotkań pod wspólnym tytułem „**Uwierzyć w muzeum?**” Są „to rozmowy o współczesności, do których punktem wyjścia są teksty biblijne.”

W roku 2013 odbyły się trzy seminaria (pierwsze w październiku):

- I. Czy świat został stworzony?
- II. Czy i kiedy dojrzewamy?
- III. Czy możliwe są cuda i znaki?

Seminaria odbywają się raz w miesiącu, w poniedziałki (od godz. 18:00 do godz. 20:00). Są otwarte dla wszystkich. Prowadzą je wspólnie Halina Bortnowska i Stanisław Krajewski.

**

7. Projekt „Organizacje skrajne w demokratycznym państwie i społeczeństwie”

W maju 2013 zakończyliśmy realizowany od kwietnia 2012 Projekt *Organizacje skrajne w demokratycznym państwie i społeczeństwie*, poświęcony problematyce organizacji i ruchów

skrajnych obecnych w demokratycznych państwach i społeczeństwach. Projekt finansowany był ze środków Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe. Przyznany grant wynosił 70.100 USD.

W świetle obserwowanych w ostatnim czasie wydarzeń, podjęcie problematyki organizacji skrajnych uważaliśmy za konieczne i coraz bardziej naglące. Projekt był w szczególności nastawiony na opisywanie postaci i skali występowania takich ruchów i organizacji w Polsce oraz w wybranych państwach europejskich, ocenę dotychczasowych metod przeciwdziałania im, jak również sposobom zwiększenia ich skuteczności. Był to projekt charakter ściśle ekspercki i analityczny, skierowany do specjalistów badających to zjawisko. Jego celem było skompletowanie naukowych opracowań zagadnień związanych z problematyką organizacji i ruchów skrajnych, zorganizowanie debat ekspertów oraz sformułowanie rekomendacji. W okresie sprawozdawczym powstało na zamówienie Projektu 13 ekspertyz (<http://www.otwarta.org/index.php/seria-ekspertyz/>), 24 maja 2013 odbyły się seminarium ekspertów oraz, pod patronatem Rady Naukowej OR, debata zamykająca projekt (<http://www.otwarta.org/index.php/debata-organizacje-skrajne-w-demokratycznym-panstwie-i-spoleczenstwie-2/>). Z referatami wystąpili: prof. Małgorzata Fuszara, dr. Łukasz Jurczyszyn i prof. Monika Płatek. Teksty referatów, jak również wideo materiał z debaty dostępne są na stronie internetowej Stowarzyszenia.

Ekspertyzy (policy papers) na zamówienie OR przygotowali eksperci różnych dziedzin. Zawierają wieloaspektową analizę i opis zjawiska oraz przede wszystkim szczegółowe rekomendacje w zakresie skutecznego przeciwdziałania poszczególnym problemom, takim jak: nawoływanie do przemocy i szerzenie nienawiści przez organizacje skrajne; organizacje skrajne a ruch kibiców sportowych; organizacje skrajne a wolność zgromadzeń; obecność i działalność organizacji skrajnych w Internecie; organizacje skrajnie a rozumienie patriotyzmu; przekształcanie się ruchów skrajnych w partie polityczne i ich wyborcze sukcesy oraz porażki w państwach Rady Europy; postawa społeczeństwa obywatelskiego wobec aktywności organizacji i ruchów o charakterze skrajnym; organizacje i środowiska skrajne a mniejszości etniczne, narodowe, religijne i seksualne oraz uchodźcy.

Informacje o Projekcie były przekazywane m.in. dziennikarzom Gazety Wyborczej, Radia Tok FM oraz tygodnika Przegląd, których także zaproszono na debatę zamykającą projekt. Informacje o projekcie ukazały się ponadto na stronie portalu praw człowieka www.prawaczlowieka.edu.pl oraz na stronach programu Europa Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka oraz Poznańskiego Centrum Praw Człowieka INP PAN.

Wszystkie informacje o Projekcie dostępne są na naszej stronie internetowej: <http://www.otwarta.org/index.php/jak-dzialamy/nasze-projekty/nowy-projekt-otwartej-rzeczpospolitej-organizacje-skrajne-w-demokratycznym-panstwie-i-spoleczenstwie/>

Ekspertyzy zostały opublikowane w formie oddzielnych broszur, którym towarzyszy tom z zapisem obu debat (otwierającej i zamykającej Projekt), opisem Projektu i wybranymi tekstami i artykułami podejmującymi temat. Materiały te zostały rozesłane do wszystkich urzędów centralnych, trafiły do prokuratorów zajmujących się ściganiem przestępstw z nienawiści oraz do sędziów, urzędników samorządowych i policji szkolonych w sprawach przestrzegania praw człowieka przeciwdziałania nietolerancji.

**

8. Udział OR w spotkaniach, konferencjach, współpraca z organizacjami pozarządowymi

11 lutego - odbyło się spotkanie przedstawicieli organizacji pozarządowych prowadzących działania w ramach Koalicji na Rzecz Równych Szans, których koordynatorem jest Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego (PTPA). Otwartą Rzeczpospolitą reprezentowały Monika Wieczyńska i Paula Sawicka.

13 lutego - z inicjatywy Komendanta Głównego Policji, a pod patronatem Rzeczniczki Praw Obywatelskich, spotkanie przedstawicieli Policji i innych instytucji rządowych oraz organizacji pozarządowych, które tworzą **Policyjną Platformę Przeciw Nienawiści** (PPPN). Otwartą Rzeczpospolitą reprezentowała Monika Wieczyńska.

6 marca pod przewodnictwem Tadeusza Mazowieckiego odbyło się pierwsze posiedzenie Honorowego Komitetu Europejskiego Dnia Pamięci o Sprawiedliwych. Na pierwszym spotkaniu omawiano m.in. projekt utworzenia w Warszawie Ogrodu Sprawiedliwych oraz działania edukacyjne popularyzujące święto. Członkinią Komitetu jest m.in. prezeska OR Paula Sawicka.

8 marca - Koło Naukowe studentów UW „Dyskursy Nowoczesności” zorganizowało na Uniwersytecie Warszawskim dyskusję „Ksenofobia, Przemoc, Uniwersytet? Akademia wobec ruchów antydemokratycznych”. Wśród zaproszonych gości znaleźli się: prof. Małgorzata Fuszara (INSNS UW), prof. Andrzej Mencwel (IKP UW), prof. Andrzej Waśkiewicz (IS UW) oraz dr Agnieszka Graff (OSA UW). Debacie przysłuchiwała się Paula Sawicka ze Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita.

18 marca - w kawiarni Wrzenie Świata odbyło się spotkanie, podczas którego swoją najnowszą książkę „Żyd – wróg odwieczny?”, zebranych uczestnikom, przedstawiała członkini Otwartej Rzeczpospolitej dr Alina Cała.

19 marca - w Sejmie RP odbyła się konferencja współorganizowana przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy, poświęcona problematyce wolności słowa osób LGBT. „Otwartą Rzeczpospolitą” reprezentowała Aleksandra Gliszczyńska-Grabias.

12 kwietnia - w Ministerstwie Edukacji Narodowej odbyło się spotkanie konsultacyjne w sprawie organizacji w Polsce młodzieżowej kampanii Rady Europy przeciwko mowie nienawiści w sieci. Na spotkaniu Otwartą Rzeczpospolitą reprezentował Marek Gumkowski.

5 czerwca - Elżbieta Petraitis-O'Neill i Jan Herczyński z Otwartej Rzeczpospolitej oraz Dorota Pudzianowska z Helsińskiej Fundacji Prawa Człowieka spotkali się z delegacją Komisji Doradczej Rady Europy ds. Konwencji o Ochronie Mniejszości Narodowych, która przebywa w Polsce i sprawdza stan prawodawstwa antydyskryminacyjnego oraz podejście organów państwa do problemów mniejszości narodowych, dyskryminacji i przestępstw z nienawiści.

15 czerwca - w drugim dniu Kongresu Wolności, w warszawskiej siedzibie „Gazety Wyborczej” odbyła się dyskusja panelowa o organizacjach skrajnych, podczas której eksperci i zaproszeni goście rozmawiali o organizacjach skrajnych m.in. o ich miejscu w demokratycznym społeczeństwie, o roli Internetu i mediów społecznościowych w powstawaniu ruchów skrajnych. W panelu uczestniczyła Paula Sawicka.

24 lipca - w posiedzeniu sejmowej Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych uczestniczył przedstawiciel Stowarzyszenia „Otwarta Rzeczpospolita” Marek Gumkowski, członek Zarządu OR. Na posiedzeniu Pełnomocniczka Rządu do spraw Równego Traktowania pani Agnieszka Kozłowska-Rajewicz przedstawiła informację na temat badań dotyczących dyskryminacji ze względów narodowych i etnicznych oraz tzw. przestępstw z nienawiści, czyli spraw o podłożu rasistowskim i ksenofobicznym.

1–3 sierpnia - przedstawicielki zespołu edukacyjnego Otwartej Rzeczpospolitej – Karolina Kurkowska, Magda Utracka i Natalia Wiszniewska przeprowadziły cykl warsztatów antydyskryminacyjnych podczas XIX Przystanku Woodstock w Kostrzynie nad Odrą. Było to drugie spotkanie w Wiosce Policyjnej w ramach współpracy nawiązanej z Wydziałem Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp.

13 września - w Ministerstwie Spraw Zagranicznych odbyło się spotkanie, w którym, na zaproszenie MSZ, uczestniczyli przedstawiciele i przedstawicielki organizacji pozarządowych w Polsce. Spotkanie dotyczyło priorytetów polskiej polityki zagranicznej w obszarze ochrony praw człowieka, a jego głównym celem było zaprezentowanie przez polskie organizacje pozarządowe ich stanowiska na temat najbardziej wskazanych i koniecznych kierunków tej polityki. **„Otwartą Rzeczpospolitą” podczas spotkania reprezentowali Aleksandra Gliszczyńska-Grabias oraz Stefan Cieśla.**

16 września - odbyło się kolejne (czwarte) posiedzenie powołanej przez premiera przy Ministrze Administracji i Cyfryzacji, pracującej od kwietnia 2013 roku, Rady ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji. W posiedzeniach Rady, jako przedstawicielka organizacji pozarządowych uczestniczy prezeska Otwartej Rzeczpospolitej Paula Sawicka.

16 września - Paula Sawicka, prezeska Otwartej Rzeczpospolitej została powołana do Rady Konsultacyjnej przy Ministrze Administracji i Cyfryzacji. Pierwsze posiedzenie Rady Konsultacyjnej odbyło się 16 września 2013.

18-19 września - w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja „Mowa nienawiści w debacie publicznej – gdzie spoczywa odpowiedzialność?” zorganizowana przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji i Radę Europy. **Otwartą Rzeczpospolitą reprezentowały Aleksandra Gliszczyńska-Grabias i Paula Sawicka.**

24 września - na zaproszenie Prokuratora Generalnego Andrzeja Seremeta w Prokuraturze Generalnej odbyło się spotkanie ze środowiskami podejmującymi problematykę przestępstw z nienawiści. **Otwartą Rzeczpospolitą reprezentowały Paula Sawicka i Magdalena Grudzińska.**

25 i 26 września – Prokurator Generalny zaprosił Paulę Sawicką do przedstawienia uczestniczącym w szkoleniu prokuratorom spostrzeżeń i doświadczeń wynikających z dotychczasowej współpracy Stowarzyszenia Otwarta Rzeczpospolita z prokuraturami. Były to wykłady w ramach zorganizowanego przez Prokuraturę Generalną szkoleń dla prokuratorów na temat: „Naruszanie praw jednostki motywowane różnicami narodowościowymi, etnicznymi bądź wyznaniowymi; propagowanie faszyzmu lub innego totalitarnego ustroju państwa; nawoływanie do nienawiści z tych powodów.

27 września - w Dreźnie zorganizowana została konferencja Stowarzyszenia Polskich i Niemieckich Sędziów, poświęcona tematyce dyskryminacji i przestępstw z nienawiści. Wystąpienie na temat przykładów polskiej praktyki sędziowskiej i prokuratorskiej w sprawach dotyczących antysemickiej i rasistowskiej mowy nienawiści oraz przestępstw z nienawiści przedstawiła **reprezentująca Otwartą Rzeczpospolitą dr Aleksandra Gliszczyńska-Grabias**.

29 września - w Muzeum Narodowym w Warszawie odbyła się debata zatytułowana „Patriotyzm dziś”. Organizatorami spotkania były dwie instytucje: Muzeum Narodowe oraz Centrum ŁOWICKA. W charakterze panelistów wystąpili: Władysław Frasyniuk, Szymon Gutkowski, Radosław Markowski oraz **reprezentująca Otwartą Rzeczpospolitą Aleksandra Gliszczyńska-Grabias**.

7 października - Elżbieta Petrajtis-O'Neill i Paula Sawicka spotkały się w biurze OR z realizatorkami projektu prowadzonego przez brytyjski Institute for Strategic Dialogue we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości Szwecji. Podczas spotkania panie Vidhya Ramalingam – koordynatorka Projektu i Hanga Sántha ze szwedzkiego Ministerstwa Sprawiedliwości przedstawiły założenia „Współpracy europejskiej na rzecz zapobiegania i przeciwdziałania ekstremizmowi i radykalizacji skrajnej prawicy” i zapoznały się z działaniami Otwartej Rzeczpospolitej w tym zakresie.

15 października - w Żydowskim Instytucie Historycznym otworzona została nowa wystawa. Wernisaż poprzedziła konferencja prasowa, na której *Otwartą Rzeczpospolitą* reprezentowała **dr Alina Cała**.

17 października - odbyło się uroczyste otwarcie nowego biura **PTPA** [Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego]. Otwartą Rzeczpospolitą reprezentowały **Elżbieta Petrajtis-O'Neill i Monika Wieczńska**.

25 października - w Lublinie, w siedzibie Ośrodka Brama Grodzka odbyła się uroczystość wręczenia Ośrodkowi Europejskiej Nagrody Obywatelskiej. W uroczystości uczestniczyła prof. Lena Kolarska-Bobińska, wiceprezydent Lublina ds. kultury, były rektor KUL, oraz wielu innych znakomitych gości i przyjaciół Ośrodka. **Elżbieta Petrajtis-O'Neill** reprezentowała Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita i odczytała list gratulacyjny od OR dla przyjaciół z Lublina.

24-27 października - po raz kolejny spotkali się przedstawiciele Pen Clubów Polski i Litwy, tym razem w Kiejdanach (lit. Kėdainiai) na Litwie. W delegacji Polskiego PEN Clubu byli: Adam Pomorski, Anna Nasiłowska, Kazimierz Orłoś, Paula Sawicka, Mirosław Sawicki. Litewski PEN Club reprezentowali: Hercus Kunčius, Eugenijus Ališanka, Antanas A. Jonynas, Almantas Samalavičius, Alvydas Šlepikas. Animatorką i uczestniczką tych spotkań jest Rasa Rimickaitė – Attaché ds. Kultury Republiki Litewskiej w RP. W kiejdańskim Centrum Wielonarodowym rozmawiano o przejawach szowinizmu, ksenofobii i nietolerancji, o narodowych rozliczeniach z przeszłością – jak to jest w Polsce mówiła na przykładzie działań Otwartej Rzeczpospolitej Paula Sawicka.

6 listopada - miało miejsce kolejne posiedzenie Rady do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji przy MAC. Na spotkaniu przedstawiciel Kampanii przeciwko Homofobii przedstawił europejską Dyrektywę o Ochronie Praw Ofiar Przestępstw, w szczególności w kontekście ofiar przestępstw

motywowanych nienawiścią. W spotkaniu uczestniczyła przedstawicielka Otwartej Rzeczypospolitej, **Paula Sawicka**.

6 listopada - obradowała Sejmowa Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka pod przewodnictwem pos. Stanisławy Prządki (SLD), a udział w posiedzeniu wzięli zaproszeni: Andrzej Seremet Prokurator Generalny, Wojciech Hajduk Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości (ze współpracownikami), Ryszard Czerniawski Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich (ze współpracownikami), oraz przedstawiciele czterech organizacji pozarządowych: *Kampanii Przeciw Homofonii* – **Mirosława Makuchowska**, *Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego* – **Katarzyna Bogatko**, *Stowarzyszenia Nigdy Więcej* – **Jacek Purski**, i *Otwartej Rzeczypospolitej* – **Monika Wieczńska**.

9 listopada - **Elżbieta Petrajtis-O'Neill** uczestniczyła z ramienia **OR** w telekonferencji na Skype z **Serge Kollwelterem**, szefem **AEDH** i jego asystentką, oraz przedstawicielami kilku NGO-ów – ze Szkocji, Holandii, Litwy, Węgier i Włoch. Omawiano założenia i działania związane z manifestem dotyczącym kampanii „O Europę szanującą prawa człowieka”, akcjami, jakich mogą się podjąć poszczególne organizacje itd. Punkty ustalone to: 1. Tłumaczenie manifestu na język danego kraju. 2. Dostarczenie go kandydatom na europosłów wraz z zapytaniem o stanowisko danego kandydata dotyczące manifestu. 3. Dostarczenie manifestu głównym partiom politycznym.

15 listopada – na zaproszenie Henryka Wujca spotkali się: Weronika Czyżewska, Łukasz Domagała, Dariusz Paczkowski, Katarzyna Sadło, Paula Sawicka, Mirosław Sawicki, Danuta Stołecka-Wójcik, Hanna Wróblewska, Henryk Wujec i powołali Komitet Obywatelski na rzecz Tęczy. Komitet zawiązał się w reakcji na spalenie tęczy na pl. Zbawiciela przez uczestników tzw. marszu niepodległości, żeby dać wyraz niezgodzie na zastępowanie dyskusji przemocą, nie ustępować przed przemocą i nie rezygnując z żądania naprawienia szkód przez sprawców, zainicjować zbiórkę publiczną na odbudowanie tęczy. Zarząd OR otworzył konto bankowe dla tej zbiórki.

<http://www.otwarta.org/index.php/oswiadczenie-komitetu-obywatelskiego-na-rzecz-teczy/>

29 listopada – w dniach 29 – 1 grudnia JDC po raz szósty zorganizował w Polsce konferencję/spotkania LIMUD < www.limud.pl > poświęconą w tym roku „przyszłości”. „Zadamy wiele pytań na temat przyszłości judaizmu, będziemy szukać odpowiedzi i rozwiązań dla wyzwań, które czekają nas w bliższej i dalszej przyszłości. Skupimy się na znaczeniu przyszłości w żydowskiej tradycji, judaizmie i nowych technologiach oraz przyszłości polskiego żydostwa” – pisali organizatorzy. W jednym z paneli o wydarzeniach kończącego się roku ważnych dla społeczności żydowskiej w Polsce dyskutowali: rabin Michael Schoudrich, Ami Mehl z MSZ Izraela i **Paula Sawicka** z OR.

11 grudnia - w kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyło się spotkanie „**Przestępstwa nienawiści i mowa nienawiści**” zorganizowane przez Pełnomocniczkę Rządu ds. Równego Traktowania **Agnieszkę Kozłowską-Rajewicz**. Wzięli w nim udział przedstawiciele rządu, policji i organizacji pozarządowych. *Otwartą Rzeczypospolitą* reprezentowali radca prawny **Stefan Cieśla** i pani **Monika Wieczńska**.

**

Warszawa, dnia 20 marca 2014 roku